

La pregunta sobre Déu

Ds, 25/09/2010 per Lluís Serra

[Gerasa](#)

The Grand Design («El gran disseny») és el darrer llibre de Stephen Hawking, que s'ha posat a la venda fa uns quants dies. En conec algun dels continguts per la difusió que se n'ha fet a la premsa. Les meves reflexions parteixen d'aquestes referències periodístiques, amb les limitacions que poden tenir. En un dels capítols del llibre, s'hi formula una pregunta sobre si l'univers necessita un creador. La resposta que dóna es resumeix en un no clar i rotund. El Big Bang que el va originar va ser «una conseqüència inevitable de les lleis de la física; l'Univers pot i de fet es creà per si mateix del no-res».

Aquestes afirmacions, compartides amb el físic nord-americà Leonard Mlodinow, coautor del llibre, no neguen l'existència de Déu sinó un dels seus atributs recollits en el credo cristià: «Crec en un Déu, Pare totpoderós, Creador del cel i de la terra.» La pretensió de Hawking es concreta a aconseguir una física autoreferent, sense necessitat de forces alienes a les pròpies lleis. Voler negar (o afirmar) l'existència divina, assumpte metafísic, des dels postulats de la física, està condemnat al fracàs. En la seva obra anterior, Brevíssima història del temps, no veia cap incompatibilitat entre l'existència d'un Déu creador i la comprensió científica de l'univers. Ara es desdiu ell mateix. Més endavant, ignorem quina pot ser, en cas que es produeixi, la seva nova aportació. Els interrogants continuaran vius. Si existeix un gran disseny, no es pressuposa l'existència d'un dissenyador? Les afirmacions de la física poden arribar a l'absolut o s'han de conformar amb un sostre, tan alt com vulgueu, però amb un límit a partir del qual cal utilitzar les eines de la metafísica? La idea de la creació és eminentment judeocristiana. La filosofia grega postulava, en tot cas, per la figura del demiürg, que ordenava el caos existent, però que en cap cas creava del no-res. Feuerbach deia que la idea de Déu no és sinó un producte o obra de l'home. Si el Gènesi va afirmar que Déu ha creat l'home, aquest filòsof va donar-hi la volta i va dir que l'home ha creat Déu, a través del procés d'alienació.

Stephen Hawking és un científic rellevant. Isaac Newton, de qui ha heretat la

càtedra, també ho va ser i va sostenir la intervenció de Déu en la creació de l'univers.

Hi ha un plantejament que crec que és erroni. Imaginar que l'home i Déu s'han de repartir l'espai. Com més progrés de l'home, menys camp per a Déu. El desenvolupament humà implicaria la disminució de Déu. Com més ciència, menys fe. En contra d'aquesta argumentació, la presència de Déu es dona profundament en l'àmbit del sentit. Des d'aquesta òptica, cap progrés humà amenaça la força de Déu, en qualsevol cas la confirma i li dona consistència.

L'impacte mediàtic de la nova aportació de Stephen Hawking torna a posar en primer pla un tema del qual ni tan sols els ateus s'aconsegueixen desprendre: la pregunta sobre Déu. Més enllà de totes les consideracions intel·lectuals, la vivència interior de la presència divina abasta tota la persona. El centre mental té el seu paper, però no és l'únic que pot parlar de Déu. El cor representa una altra dimensió personal, amb possibilitats d'obrir-se a la transcendència d'un Déu, que sant Joan defineix com amor.

Un company físic amb el qual vaig compartir les tasques d'un claustre docent, em va definir la seva matèria, la física, com la ciència dels errors. Què diran les generacions futures sobre el darrer llibre de Stephen Hawking?